

Petru SOLTAN
1931-2016

Valeria Matvei

Matematician, specialist în geometrie, topologie, profesor universitar (1973), doctor habilitat în științe fizico-matematice (1971), membru titular al Academiei de Științe a Moldovei (1992) membru de onoare al Academiei Române (2003).

S-a născut la 29 iunie 1931 în satul Coșnița, raionul Dubăsari. Se stinge din viață la 15 iulie 2016, la Chișinău.

A absolvit Școala Medie din orașul Tiraspol (1948) și Institutul Pedagogic din Chișinău (1952), după care este lector la acest institut (1953-1954). Între anii 1954 și 1958 urmează doctoratul la Universitatea de Stat „M. V. Lomonosov” din Moscova. Este apoi asistent, lector superior, conferențiar (1958-1966), profesor și șef al Catedrei de matematică aplicată (1966-1973) la Universitatea de Stat din Moldova.

Între 1973 și 1986 a activat în calitate de director al Instituapărută la prestigioasa editură transnațională „SPRINGER”); „Агропромышленный комплекс республики” (1981, în colaborare), manualul „Prelegeri selectate din teoria grafurilor” (2000) etc.

În paralel cu activitatea științifică desfășurată, a publicat peste 100 de articole publicistice și a editat volume de proză și de publicistică documentară („La porțile Babilonului”, 2001; „Ieretele”, 2003; „Transnistria, lacrima mea” și „Între Scylla și Charybda”, 2006).

S-a manifestat și în calitate de deputat în primul Parlament al Republicii Moldova, care a adoptat legi și hotărâri istorice pentru destinul românilor din stânga Prutului; a fost membru al Prezidiului, președinte al Comisiei pentru știință și învățământ (1990-1994).

A fost membru al Fundației „Universitatea Marea Neagră” (Constanța), al Fundației „Petre Andrei” (Iași), președinte al Colegiului de redacție al „Calendarului Național”, editat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova, președinte al Consiliului Științific specializat pentru conferirea gradelor științifi ce de doctor și doctor habilitat la specialitatea Cibernetica matematică și cercetări operaționale, președinte al Asociației de Cultură și Drept „Transnistria”.

Doctor honoris causa al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1992), doctor honoris causa al Universității de Stat din Tiraspol, retrasă la Chișinău (2000), al Academiei de Studii Economice din Moldova (1998), doctor magna cum laudae al Universității Libere Internaționale din Moldova (1993),

profesor onorific al Universității „Petre Andrei” din Iași. A fost membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova.

A fost distins cu titlul de om emerit al Republicii Moldova (1994), decorat cu Medaliiile „Meritul Civic” (1996), „S.I. Vavilov” (Moscova, 1991), „M. Eminescu” (2000), „D. Cantemir” a Academiei de Științe din Republica Moldova (2001) și cu Ordinul Republicii (2010). În 2004 i s-a acordat Premiul Național în domeniul științei și tehnicii.

A se vedea și articolele din „Calendar Național 2001”. – Chișinău, 2000. – P. 139-141; „Calendar Național 2006”. – Chișinău, 2005. – P. 207-214; „Calendar Național 2011”. – Chișinău, 2010. – P. 124-127; „Calendar Național 2016”. – Chișinău, 2015. – P. 197-198.

Bibliografie selectivă:

Soltan, Petru. Ieretele: [povestiri] / Petru Soltan; cop. : Dragoș Popa Miu ; Soc. Biblio-fi - lilor din Moldova „Paul Mihail”. – Chișinău : Imprimeria Bibl. Naț., 2003. – 64 p.

Soltan, Petru. Între Scylla și Charybda : [eseuri și articole de atitudine] / Petru Soltan. – Chișinău : Știința, 2006. – 147 p.

Soltan, Petru. La porțile Babilonului / Petru Soltan. – Chișinău : ARC, 2001. – 278 p.

Soltan, Petru. Transnistria, lacrima mea / Petru Soltan. – Chișinău : Dep. Ed.-Poligr. al ASEM, 2006. – 219 p.

Petru Soltan la 80 de ani / red., ed. : Mitrofan Ciobanu, Sergiu Cataranciuc ; Acad. de Științe a Moldovei ; Univ. de Stat din Moldova [et al.]. – Chișinău : [S. n.], 2011. – 344 p. : fotogr.

Ciobanu, Mitrofan. O moștenire valoroasă lăsată de academicianul Petru Soltan / acad. Mitrofan Ciobanu, dr. hab. Sergiu Cataranciuc // Akademos. – 2016. – Nr. 3 (42). – P. 150-151 ; [Resursă electronică]. – URL : http://www.akademos.asm.md/files/150_151_O%20mostenire%20valoroasa%20lasata%20de%20academicianul%20Petru%20Soltan.pdf (accesat : 08.07.2020).

Dabija, Nicolae. Testamentul lui Petru Soltan / Nicolae Dabija // Literatura și arta. – 2016. – 21 iul. – P. 1.

Lica, Dionis. Un mare matematician și patriot : [academicianul Petru Soltan] / Dionis Lica // Curtea de la Argeș. – 2011. – Iun. (Nr. 6). – P. 14.

Petru Soltan // Doctori honoris causa ai Academiei de Studii Economice a Moldovei / Grigore Belostecinic (coord.), Nicolae Brânzilă, Andrei Prodan, Silvia

Ghinculov ; Academia de Studii Economice a Moldovei. – (Ed. a 2-a). – Chișinău : ASEM, 2016. – P. 27-30, fotogr.

Talentat în toate. Academicianul Petru Soltan la 80 de ani // Akademos. – 2011. – Nr 2 (21). – P. 157.

Țaralungă, Ecaterina. Soltan Petru // Țaralungă, Ecaterina. Enciclopedia identității românești. Personalități / Ecaterina Țaralungă. – București: Litera Internațional, 2011. – P. 719.